

BEHÇET ÇELİK

DİKEN UCU

ÖYKÜ

4.
BASKI

BEHÇET ÇELİK
DİKEN UCU

© 2010, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2010

4. basım: Ocak 2017, İstanbul

Bu kitabın 4. baskısı 500 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26

Topkapı-İstanbul

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-1231-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750712319

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

BEHÇET ÇELİK
DİKEN UCU

ÖYKÜ

Behçet Çelik'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Düğün Birahanesi, 2011

Dünyanın Uğultusu, 2011

Herkes Kadar, 2011

Gün Ortasında Arzu, 2011

Yazyalnızı - İki Deli Derviş, 2011

Ateşe Atılmış Bir Çiçek, 2012

Suluk Bir An, 2012

Kaldığımız Yer, 2015

BEHÇET ÇELİK, 1968'de Adana'da doğdu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*' ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgöl* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazyalnızı* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007; 2008 Sait Faik Hikâye Armağanı), *Diken Ucu* (2010; 2011 Haldun Taner Öykü Ödülü) adlı öykü kitaplarının yanı sıra, *Dünyanın Uğultusu* (2009), *Sınıfın Yenisi* (2011), *Suluk Bir An* (2012) isimli romanları ile *Ateşe Atılmış Bir Çiçek/Yazarlar, Kitaplar, Okuma Notları* (2012) isimli deneme kitabı yayımlandı. Doğup büyüdüğü Adana hakkında kaleme alınmış yazılardan oluşmuş *Adana'ya Kar Yağmış* (2006) adlı kitabı derledi.

Behçet Çelik'in internet adresi:

www.behcetcelik.com

“Yeryüzü anlatıldı, dinledik
Karışık olduk bir süre. Gözlerimizi
Sallantılı bir denize bırakır gibi içimize bıraktık”

EDİP CANSEVER

İçindekiler

Dolabın Kapağı	15
Tutmayan Maya	23
Gecede Tuhaf Gölge	29
Kasti Faul	41
Diken Ucu	47
Kaldığımız Yer	57
Sağdan Say İki... Soldan Say Üç...	69
Sallana Sallana	73
Dua	81
<i>Ars Longa Vita Brevis</i>	87
Canberra Gemisi	95
Kayıslar	99
Çok Tanıdık, Çok Bildik	105
Kuantum Hikâye	113

“Huzurlu tablolar da huzursuz ayrıntılar”

DOLABIN KAPAĞI

Hiçbir şey olmamış gibi davranmayı başardım. Buna ne gerek vardı bilmiyorum. Hazırlıksızdım, sanırım ondan. İlk andaki şaşkınlığımı, “Bakarız,” deyip geçiştirirken göz hizamda tuttuğum gazeteyi hafifçe yukarı kaldırıp arkasına saklandım. Ne hal aldığını bilmediğim yüzümü görmesini istemedim. Görse ne olurdu sanki? Telaşımı mı fark ederdi? Fark etse ne? Şart mıydı soğukkanlı görünmem? Bunları birkaç dakika sonra düşündüm, yaptığının saçmalığını fark edince.

Bu da nereden çıktı şimdi diye sormayı sürdürdüm kendi kendime – ona soramazdım. Yanıtı basitti aslında. Bugüne kadar neden beklediğini sormalıydım belki de. Yine de “Neden şimdi?” sorusu içimi kemirmeyi sürdürdü; saklanmayı sürdürdüğüm için yere düşen kırıntıları göremedi.

Cam küllükte söndürdüğü sigaranın gıcirtısını duydum o sıra, gözlerini bana diktiğini, vereceğim tepkiyi merak ettiğini bildiğim halde, gazeteyi hafifçe öne eğip manşetlerin, sürmanşetlerin ve arka kapak kızlarının üzerinden şöyle göz ucuyla bile bakmadım. Neden şimdi? Değişen ne? Bunların yanıtı yoktu gazetede, gerisi önemsizdi. Aklıma gelen olası –olmayası– yanıtların hepsi doğru olabilirdi; hiçbir şey bilmiyordum neredey-

se, ilgisizliğin bu kadarı.

Pencerenin önünden geçen karartının gölgesi –pervazdaki kuş havalanmış olmalıydı– kısa bir an salondaki sabah ışığını azalttı. Işık oyunlarından güç alıp gözlerimi kırpıştırarak çıktım saklandığım yerden. Yüzümü görünce oturduğu üçlü kanepeden kalkıp:

“İyi o zaman,” dedi.

Yanımdaki sehpadan kahve fincanını alırken bir kez daha göz göze geldik; önce hangimiz kaçırдық, anımsamıyorum. O fincanları çalkalarken –tavelerin donup kalmasını hiç sevmez– yatak odasına gidip üstümü değiştirdim. Pazar günleri dışarı çıkmayı hiç sevmem oysa. Buz halimin sürmeyeceğinin farkındaydım. Bir yerden çıkacaktı acısı. Boş bulduğum anda yumruk yemişim gibi – boşluğuma.

Ayakkabılarımı giyerken mutfak çakmağının art arda çakıldığını işittim, peşinden sigarasından çektiği ilk nefesi. Portmantonun üzerindeki çanaktan anahtarlığı aldığımı antrenin duvarlarında yankılanan şingirtiden anlamış olmalıydı; yine de “Çıkıyorum,” diye seslendim. Başıyla sağ omzu göründü mutfak kapısında; sigarayı sol elinde tuttuğunu görür gibi oldum. Ne zaman döneceğimi sormadı; ben de bir şey söylemedim. Elimi omuz hizama kaldırıp indirdim. Epeydir böyle, ama bugün anlamı başka.

Apartmanın önünde güneş gözlüğümü takarken başımı kaldırıp pencereye bakmadım. Pencerede sadece tül perdenin uçtuğundan –bir de kuş dönmüş olabilir- di, tabii– onun da mutfakta kendine yeni bir fincan kahve doldurduğundan emindim.

Dolmuştan indiğim durakta bekleyen kalabalıktan ürküp kıyıya seğirttim, bu pazar da herkes çarşıya inmişti anlaşılın. İskele tarafı tenhadır, kayalıklara doğru bir boy yürürüm diye düşünmüştüm ya, birilerinin iskeleye

koşturduğunu fark edince hızlanıp tahta iskeleler çekilirken vapura atladım. Derin bir soluk aldım vapur kalkınca. Beş dakika bile bekleyemedim kalkmasını. Üst kata çıktım, açıkta oturacak yer yoktu; sırtımı kenarlıklara yaslayıp ayakta dikildim. Vapurların pazar ve bayram yolcularının farklı olduğunu düşündüm – akraba ya da hasta ziyaretine giden çocuklu aileler çoktu; öğrenciler, yanındakilere yüksek sesle bir şeyler anlatan takım elbiseli çantalı adamlar yoktu. İşsiz güçsüzler de vapura binmek için bugünü beklemiş olabiliyorlardı. Bir de benim gibi ne yapacağını bilememiş olanlar. Amacı ortak bir topluluk oluşturmuş, pazar neşesizliğine çare arıyorduk – neşe değil.

Yol arkadaşlarımla halleri de hal değil. Hafta boyu çalışıp durmuş insanların bir günlük tatillerinde acıklı bir yan var; biraz da bu yüzden evden çıkmam pazarları. Mekân fark etmez, alışveriş merkezleri, kafeler, koyu renkli vitrin camları... Vapurdakiler daha beter sanki. En iyisi vapurun pazar yolcularına sırtımı, yüzümü denize dönmek – deniz, büyük avutucu!

Bulut gölgelerinin düştüğü kısımlarda denizin rengi daha koyu. Çift renkli bugün, gelmeden biten yazların denizi. Dalgalar ters esen iki rüzgâr arasında sıkışıp kalmışçasına itişiyorlar. Saatlerce, günlerce itişmeler, geçen gemilerin hızından, esen yelden güç alsalar nafiler; rahatça süzülecekleri bir alan açamayacaklar kendilerine. Bunu anladıkları için mi telaşlılar bu kadar? Ritmi, sıklığı artıyor itişmelerin. Denize bakmak her zaman iyi gelmiyor, sorular başlıyor itişmeye. Neden bugün? Ne değişti? Her şey aynı – değil mi? Başka sorulara kaçmalı. Vapurdan inince ne yapacağım? De ki yapacak bir şey buldum, akşam dönünce, yarın, sonrası? Giderek daha koyulaşiyor denizin rengi, daha şiddetli çırpınıyor dalgalar.

Dalgakırandan çıkan vapur hız aldıkça poyraz yüzü-

me daha sert çarpmaya başladı. Saçlarımın uçuşması, bağrıma çarpan esinti iyi gelir sanmıştım, tam tersi oldu. Hiçbir zaman ne yapacağımı bilemeyeceğim, hep böyle çırpınacağım, bir o yana bir bu yana, hep aynı telaş... Şu anda da ileride duyacağım telaşların telaşıyla çırpınıyorum kımıldamaksızın. Bu sabahtan önce biliyor muydum ne yapacağımı? Telaşsız mıydım? Çalkalanıp çırpınıp durdum sanıyordum – durduk. Olması bu kadar mümkün, bu kadar beklenen, kimi gün hayalini kurup planlarını yaptığım şeyin beni böyle etkilemesi ne kadar anlamsız.

Kimsesiz kalmışım gibi. O çok sevdiğim yalnızlığım, tek başlılığım –her neyse işte– içimi ürpertiyor. Kararımdan göğüs boşluğuma, oradan genzime bir şey sızıyor. İçimin buzu eriyor diyeceğim, değil, erimeden yayılıyor, yayıldıkça taşlaşıyor. Taşın eriyik haliymiş anlaşılan, giderek kuntlaşıyor. Yalnızlıkla baş edilir, nedir işte, zaman geçer insan değişir, ama bu başka, zamanın geçeceğinden emin değilim. Yok, yalnızlık değil bu. Evden çıkarken aklımın ucunu kemiren şey kendine yer yapıp yerleşiyor. Bu kuntluk onun işi. Koyu gölgesi düşüyor her şeye –denize bile–, zamanı durduran da o; bu ıssızlık onun gölgesi.

Daha önce çok bağııştık, birbirimize çemkirip günlerce konuşmadığımız oldu, böyle olmadım. Kendimi dışarı atmam, vapurla karşıya geçmem nafile, olduğum yere çakıldım kaldım, kımıldayamıyorum – bu artık sonuncu diye mi? Ne kadar da sakindi öyle. “Şu dolabın kırık kapağını yaptıralım artık,” der gibi... Günler önceden planlamış, neyi nasıl diyeceğini inceden inceye ölçüp biçmiş olabilir. Belki de bu yüzden her zamanki gibi benden erken kalkıp tek başına kahvaltı yapmadı, beni bekledi. Bazı şeyler planlanmıyor, sesindeki donuk tını aynen duruyordu – cıvıdayarak söylenecek şey miy-

di söylediği? Yine de uygun anı beklemiş olmalı. Uygun an, gazete okuyarak sabah kahvesi içtiğim anmış. İlk yudumu aldığıma görünce, “Hah,” demiş olmalı, “şimdi söyleyebilirim.”

Aynı vapurla dönmeye gücüm yok; Boğaz’ın çırpıntısına bir yarım saat daha dayanmam. Buralarda bir yerde oturup –denize bakmadan– bir şeyler içsem... Oturamam ki bir yerde, hareket halinde olmalıyım. Yürümek, en iyisi yürümek. Zabıtalara izinli galiba, ne çok işporta tezgâhı sağda solda, renkler, sesler birbirine karışıyor. Bayram arifelerinde böyle olurdu buralar. Bu dediğim neredeyse on yıl öncesi. Aynı mı kalacaktı? Kafamdan hesap yapıp kerteriz aldığım tarihleri bugünden çıkartıyorum; on yılı da geçmiş. Bir bayram arifesinde, hem de pazardı galiba, vapura atlayıp buraya gelmiştik. Bayram alışverişi falan değil, öylesine. Sığmamıştık her gün geçtiğimiz caddelere.

Ne kadar renkli, hengâme içinde de olsa ortalık, aklımda aynı gri sorular – durup dururken neden bu sabah? Değişen ne? Bu sabahki cümleyi üç yıl önce de kurabilirdi, altı ay önce de; o zamanlar söylemedi de ne demeye şimdi söylüyor? Lüzumsuz bir ayrıntıydı epeydir –konuşmaya değer bulmadık yıllardır– gün geldi lüzumlu oldu demek. Daha önce hiç açılmamışken bu konu aramızda. Belli ki kendi kendine konuşup durmuş, beklemiş, tartışmış, yatışmış, uykusuz kalmış, sarhoş olmuş, başkalarına danışmış, fikirlerini almış – benim dışımda herkesin. Bir şeyler değişmiş olmalı –günler onun için de birbirinin aynı geçiyor sanırken ben– görmemişim. Peki, ama ne?

Şu altgeçide çöküp bağıra çağıra bir şeyler satmak istiyorum. Satmak lafın gelişi, bağırpıp çağırarak: “Koş vatanadaş, batan geminin malları bunlar! Elden düşme, kelepdir!” Boğazım yırtılana dek bağırırsam... Ya da eve gidip

uyusam. Arası yok. Uykum gelmiş gibi dizlerim ayaklarım çekiliyor, gözlerimde bir ağırlık. Böyle diyorum ya, şimdi evde olsam, başımı yastığa gömsem, beş on bardak kahve içmişim gibi görüntüler düşünceler kafamın içinde ayaklanmaya başlar, geçmiş geleceğe karışır – öyle değil mi zaten?

Ter bastı birden, altgeçidin havasızlığından, neminden deyip dışarı attım kendimi. Geçidin merdivenlerine de rengârenk tişörtler, gömlekler, pantolonlar yayılmış. İnsanların üstünde yoksulluk, yoksunluk, zevksizlik duyuracaklar; buradaysa renk cümbüşü, bayram havası, donanma gecesi. Dışarıda da kesilmedi ter –dışarıda mı ki nedeni?– ensemden sırtımın ortasına sızıyor; saç dipleirim ıpslak, birazdan da kaşım gözüm terlemeye başlarsa şaşmam. Şöyle kıydan bir boy yürüsem, piknik alanına çevrilmiş yol kenarlarında esintili bir köşe bulunca uzanıp gözlerimi yumsam. Bakamam. Huzurlu tablolarla huzursuz ayrıntılar – görmek istemem. Bana neyin değiştiğini söylemeyecekler ki... Aklıma gelen yanıtla kalacağım gene.

Denizin kenarına dikilmiş parmaklıklara –balık ekmeğe müşterilerinin sofrasına– dayanıp soluklanırken manevra yaparak iskeleye yanaşmaya çalışan gemiye takıldı gözüm. Bir seferde yanaşverirse her şey güzel olacak! Üçüncü seferde üç beş yolcu tahta iskele verilmeden atladı, ama bitmedi manevra, öbür yolcular bekliyorlar daha. Bir an, tam da halatları bağlarlarken vapurdan o inecek sandım –iskelede buluşalım demişiz, bekliyordum– olacak iş mi şimdi? Bu manevra falı da avutmadı. Ne olacak ki avununca, ne değişecek? Bugünü atlatacağım. Sonrası? Sonrası kolay a canım, uyar gidersin, çok seçeneğin de olmayacak zaten. Mesele bugünü atlatmakta. Son zamanlarda –bilmem ne kadar yıldır– yapıp ettiklerimin hepsi bugüne bir hazırlıkmiş belki de. Ne ka-

dar kötü hazırlanmışım. Belli ki gelmez bu bayram deyip sermişim işleri; ne alışveriş, ne temizlik. Çok uzun bir arifenin ardından geldi çattı bayram. Böyle bir türkü mü vardı? Yok, o türküde gelip çatan ramazandı – bu gelen bayram. Hem de ilk günlerini atlayıp son günlerine geli verdik bayramın. Başlamamış şenliğin ertesi! Yapacak ne çok şey vardı, hiçbirini yapmadık, göreceklerimiz vardı, dinlenecektik daha, ertelenmiş ıvır zıvırları demiştik, bu bayram – zaman kalmadı. Nicedir dememiştik de...

Ne yapardık böyle günlerde? Birlikte nasıl avunurduk? Belki sadece bir kez olmuştur, ama hep böyleymiş gibi geliyor şimdi. Gün ve akşam bir şeylerle geçmiş, gece olmuş, eve dönmüşüz. Nasılsa sabah erken kalkmayacağız, rahatız. Konuşmaya başlamışız soyunup dökündükten sonra. Bir şeyler anlatıyor. Öyle dalmış dinliyorum. Dediklerini tam olarak anlamadan pür dikkat dinliyorum. Önemli bir şey söyleyeceği zamanlar yaptığı gibi kalkıp kitaplığın üzerine bıraktığı paketten bir sigara alıp yakıyor, ilk nefesin ardından başladığı cümleyi sonraki nefeslerle bölerek tamamlıyor. Arasına dumanlar savrulmuş cümleler uzadıkça uzuyor... Anlattığı konudan kâh uzaklaşıp kâh yaklaşıyor; odak ayarı yaparak en net halini bulmaya çalışıyor aklından geçenlerin. Yarım bıraktığı cümlelere dönmüyor – onlar öyle güzel. Az önce ne dediğini sorsa yineleyemem, anlamadığımdan değil, ama o kadar dikkatle takip ettim ki sözün başını ucunu kaçırdım. Elini koltuğun kolçağına usulca koyuşunu, parmağını uzatışını, saçını düzeltişini kulağının arkasında, sigaranın külünü düşürüp parmağının ucunu ıslatarak alışını anlatabilirim. Söylediklerini? Çat pat, mealen.

Ne çok konuşurduk, tam da yatmaya karar vermişken, uykumuzdan çalma pahasına. Sonra sustuk. Birimiz bir şey söylerken öbürümüz televizyonun sesini kısmaı,

anladığımız kadarı yetti – zaten neydi? Önemsiz bir ayrıntı. Perdenin söküğü, dolabın kapağı. Çok olmuş biz bu sabaha varalı.

İskeleden ayrılamıyorum. Atlayıp ilk vapura dönmeliyim. Azıcık uzaklaşsam nefesim zorlanıyor. Kalakaldım iskeleyle altgeçit arasında –bağırtilar, renkler, kokular– kımıldayamıyorum. Benim yerime vapur ayrılıyor iskeleden. Yavaşça çözüyorlar palamarları – onlara da pazar. Gri dumanlar savurup beyaz köpükler saçarak süzülüyor vapur. Çaycı arka açıkta çay dağıtıyor. Yolcuların bakışları dalgın, benim sırtımda ter.

Behçet Çelik, son dönem edebiyatımızın, kendine özgü bir öykü dünyası yaratmış önemli isimlerinden biri.

Onu özlediğim için aradığımı sanmış olmalı. Özlemedim diyemem, ama özlediğim o mu, bundan emin değilim. O kitabı geçen akşam elime almasaydım, onu aramak aklıma gelmezdi. Boş gözlerle kitaplığa bakıyordum – ne sık yapar oldum bunu. Okunmuş okunmamış, çeyrek yarım bırakılmış kitapların ne anlattıkları, ne hakkında oldukları değildi aklımdan geçenler. Ne zaman aldığımı, okurken neler düşündüğümü hatırlamaya çalışıyordum; fotoğraf albümüne göz gezdirirken birdenbire karşıma çıkan hem tanıdık hem yabancı bir yüzü tanımaya çalışır gibi...

Günümüz öykücülüğünün öne çıkan isimlerinden Behçet Çelik, yeni kitabı *Diken Ucu*'yla Can Yayınları'nda. Her zamanki sessiz, abartısız anlatımıyla Behçet Çelik, kenar köşe kent insanının arasında dolaştırmaya devam ediyor kalemini: sıradan insanın günlük hayatından anlar; sade, akıcı bir anlatım; insanca, alçak sesli, bir dışıyı anlatırken bile barışçılığını yitirmeyen öyküler. Kendini çoktan kanıtlamış bir yazardan, okurunun beklediği yeni öykü derlemesi. Bu kitapta bir araya gelen öyküler yüksek sesle konuşuyor, parlak ifadeler peşinde koşmuyor; alabildiğince yalın bir dille insanlık hallerinin en derinine iniyor.

ISBN 978-975-07-1231-9

9 789750 712319